

ЕЛЕКТРОННАТА ПЛАТФОРМА - ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ФОРМАЛНОТО И НЕФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

доц. д-р Емил Бузов,
ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”, ПК-Плевен

E-PLATFORM - CENTER FOR DEVELOPMENT OF THE FORMAL AND THE NONFORMAL EDUCATION

assoc. prof. Emil Buzov, PhD
Veliko Tarnovo University "St.St Kiril and Metodii", Pedagogy college - Plevен

Abstract: *Development digital technologies allow knowledge to be submitted electronically and speed up considerably the work with information. Moreover, the information became much quantity and information technology that allowed it to be preserved, transmitted and distributed over long distances at any time. These educational technologies have provided new alternatives for training in a way unthinkable a few decades before. These educational technologies have contributed much to the development and implementation of electronic forms of distance learning. One example for it is to use E-platform for distance learning.*

Key words: **E-platform, digital technologies, distance learning, formal education, non-formal education and informal education**

През 20 век много модно бе да се говори за разликите между формалното, неформалното и информалното образование. Днес е много модно да се говори за технологии, като израз на човешката воля, знание, умение, възможности, които подпомагат развитието на тези три типа образование:

- формално образование, което е „йерархично структурираната и хронологично подредената образователна система и обучението се предлага сред организирани структури (като формална институция за образование и обучение или институция за работни места) и е със силно структурирано съдържание (в целите си, времево и от гледна точка на ресурси). Формалното обучение е с фокус върху учещия се и съответно приключва с вземането на диплом или друга призната квалификация.

- неформално образование, което е „всяка образователна дейност извън установената формална система – функционираща отделно или като съществена част от по-обща дейност – която има за цел да служи на идентифицирани учащи и за определени образователни цели и е интегрирано между планирани дейности, дори да не са специфично обозначени като обучителни дейности в целите, времето и ресурсите. Неформалното образование дава документи или сертификати за присъствие на обучаващия.

- информалното образование е “съпровождащо ученето през целия живот, при което всеки индивид усвоява нагласи, ценности, умения и знания от житейския си опит и образователните влияния, като то не е непланирано, съпътстващо ежедневието, може да бъде свързано с работа, семейство или свободно време.

Ако направим едно пътуване назад във времето ще видим, че хората са виждали т.нар. интелектуални технологии през призмата на формалното, неформалното и информалното образование в три основни групи:

1. Първата група технологии подобрява и разширява нашите сръчности, умения и е свързана с използване на мастилото и перодръжката за описване на историята;
2. Втората група технологии подобрява и разширява нашите когнитивни умения и е свързана с отпечатване на книги, списания, учебници за формиране на знания и интереси;

3. Третата група технологии подобрява и разширява нашия капацитет и е свързана с използване на неща необходими за образованието – телефони от висока класа, компютър, Интернет, мултимедия, Е-платформа

Тези три основни групи, които отразяват формалното, неформалното и информалното образование могат да бъдат представени и в следната схема и като различни по своето съдържание технологични епохи (Схема 1).

Преди 20 години не сме предполагали, че ще използваме последните в таблицата технологии, които са познати само от научно-фантастичните филми и книги. Развитието на дигиталните технологии даде възможност знанията да бъдат представяни в електронен вид и повиши много скоростта на работата с информация. Нещо повече, информацията стана много като количество и информационните технологии позволиха тази тя да бъде запазвана, пренасяна и разпространявана на далечни разстояния по всяко време. Тези образователни технологии предоставиха нови алтернативи за обучение по начин, немислим няколко десетилетия преди това. Тези образователни технологии допринесоха много за прилагането и развитието на *Електронните форми за дистанционното обучение*. В момента много учебни, културни и търговски организации използват някаква форма на дистанционно обучение и това дава основание Е-платформа да се превърне в център за формално, неформално и информално образование. Някои от причините за широкото разпространение в последните години на този начин на обучение са следните:

- Намаляващата цена на хардуера, софтуера и телекомуникационните услуги;
- Младите поколения имат все по-добра компютърна грамотност и интерес към новите технологии;
- Достъпът до компютри е много по-голям и по-лесен, отколкото в предишните години;
- Интерфейсът непрекъснато се подобрява (включително и развитието на мултимедията).

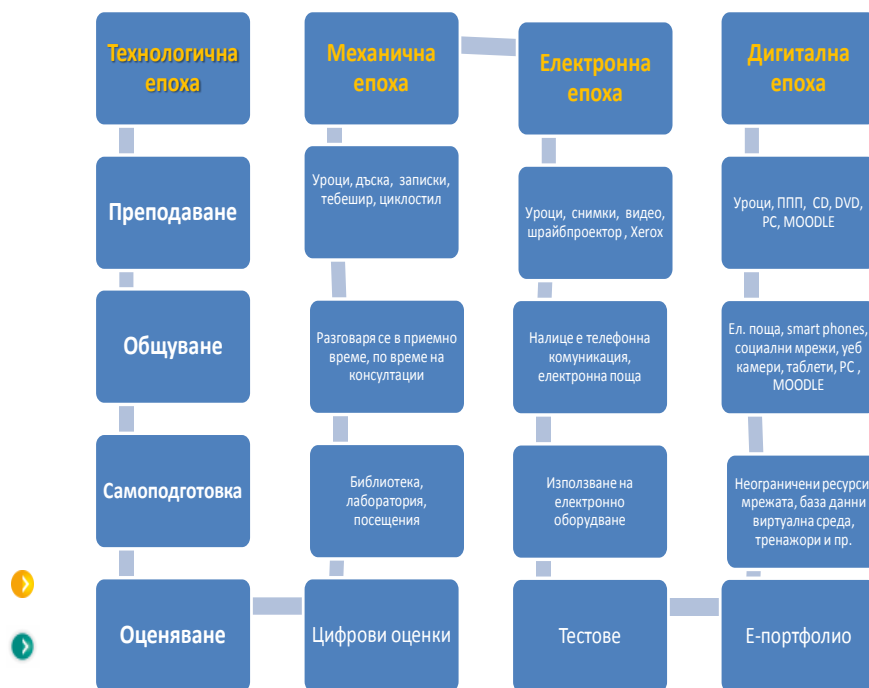

Схема 1. Технологични епохи, които отразяват формалното, неформалното и информалното образование

Какво означава Е-платформа като център за формално, неформално и информално образование?

В своята оригинална форма преподавателите, използващи дистанционно обучение, не биха пътували повече до университети, колежи, училища и други места където се провеждат обучения, за да срещат, преподават и изпитват учащите. Учебният материал се изпраща на учащия и след това той връща като изпълнените задачи, за да бъде оценен или поправен. Днес Е-платформа дава възможността за много по-качествено дистанционното обучение, а включването на *видео/аудио* връзката подобрява това качество. Използването на Е-платформа за дистанционно обучение могат да се разделят на различни категории, в зависимост от времето и мястото, в които се осъществява процесът на обучение. Преподавателите, учащите и учебният материал могат да се намират на различни места и да си взаимодействат по различно време. Е-платформа може да се използва по разнообразни начини и да изпълняват различни задачи в дистанционното обучение. Повечето от дискусиите са насочени към случая, когато обучаемият е разделен от преподавателя. Може да се каже, че днес тенденцията е към *разпределеното обучение*, където обучаемият не само е отделен физически от преподавателя (и останалите учащи), но също така той учи със свое собствено темпо и във време, удобно за него. Възможността за преподаване и обучение независимо от времето и мястото се улеснява много чрез използването на Web-базирани курсове. От гледна точка на теорията за учене на възрастните може да се твърди, че чрез прилагане на възможностите на Е-платформа за дистанционно обучение **се възприема по-бързо и трайно** в сравнение с останалите

известни форми на обучение. Това е така, защото при електронното обучение се възприема чрез няколко вида сетива - виждане, правене и слушане. Благодарение на това гъвкаво решение за всяка група обучаеми се разработят електронни курсове, които да **отговорят детайлно на нуждите и изискванията** им, като основни функции на Е-платформа са:

- да съдържа информация по целите и задачите на курса, както инструкциите и темите;
- да съхранява и предоставя лесен достъп до материалите свързани с образователните модули;
- да позволи административното организиране на взаимодействията „експерт-обучавани” и мониторинг на работата;
- да информира за крайни срокове и събития;
- да съдейства за синхронната и асинхронната комуникация между обучаваните и съответния учител,
- да осигури възможност за рецензиране и споделяне на мнения от колеги и обратна връзка от експерти/учители.

Всички етапи на последващия процес на обучение и създаване на краен продукт се основават изцяло на общуване - лице в лице – по време на видео обмен и онлайн – през останалото време.

Вместо заключение

Предимствата от прилагане на Е-платформа във формално, неформално и информално образование може да обобщим в следната посока:

- прилагане на принципа за сътрудничество между обучаван и обучаващ,
- достъпност, бързина, независимост от времето и пространството до електронния курс
- учебното съдържание, което е тематично структурирано е удобно за овладяване,
- навигацията е лесна и подпомага активното участие на потребителя на курса.

Иновационен елемент е, че използването Е-платформа за дистанционно обучение позволява обучението на големи групи хора и проследяване на индивидуалното им развитие по предварително зададени критерии. Обучението е последователно, системно, интензитетът и сложността му се определят в зависимост от конкретните нужди на потребителите. В зависимост от софтуерния пакет за разработване на интернет базирани електронни курсове при прилагането на Е-платформа за дистанционно обучение са налице няколко основни причини:

- тя е свободна избираема в повечето случаи за използване, разпространение и развитие система за дистанционно обучение;
- тя е лесна е за управление и обслужване;
- интерфейсът и е преведен на български език;
- могат да се публикуват на всякакви текстови и илюстративни материали;
- могат да се изготвят изпитни материали, съобразени с критериите за получаване на кредити по изучаваната дисциплина;
- могат да се задават различни задания на курсови проекти;
- инструменти за оценяване са видими;
- налице е възможност за обратна връзка чрез анкетни проучвания;
- наличие на форум, възможност за обмен на съобщения

Днес много образователни институции – университети, центрове за квалификации, асоциации, си задават въпроса - може ли използването на Е-платформа за дистанционното обучение да замени традиционното обучение по посока: учител - студент? Въпреки мненията на някои хора, че онлайн преподаването понижава качеството на обучението, практиката показва, че има полза от такъв вид преподаване и че Е-платформа на дистанционното обучение придобива все по-голяма популярност. За това има няколко причини. Онлайн обучението отваря нови възможности за учащите, които иначе не биха могли да участват в учебния процес. Такива потенциални учащи са например хората, които са затруднени да идват в образователната институция по една или друга причина, или живеят и работят на далечно място. В същото време се дава възможност на желаещите да учат да продължават своето обучение през целия си живот без значение къде и как живеят.

Реалността показва, че прилагането на Е-платформа за дистанционно обучение в много случаи е ефективно средство за обучение, което дава добри резултати, но не може (и не е необходимо) изцяло да замени традиционното обучение както във формалното, така и в неформалното образование. За тези институции въпросът за използване на Е-платформа и решенията за включване на подходящи преподаватели са особено важни, защото те директно се отразяват на финансовите разходи. Времето на преподавателя може да излезе скъпо, особено ако той трябва да бъде предварително обучаван или трябва да пътува. Обратно, цената на технологиите, които могат да заместят частично или изцяло преподавателя, непрекъснато намалява. Затова, когато се решава какъв тип обучение да се избере, образователните институции трябва да се съобразяват с какво ще допринесе тази технология за процеса на обучение, как ще задоволява нуждите на учащите и какви ще бъдат разходите по нея. По този начин много хора биха си повишили своето образование и ключови компетентности от което обществото ще има огромна полза.

Използвана литература:

[1].U.S.Department of Education, Office of Planning, Evaluation, and Policy Development, Evaluation of Evidence-Based Practices in Online Learning: A Meta-Analysis and Review of [2]. Wikipedia

[3]. Mae Heussner, K. How education startup Coursera may profit from free courses, 20 Jul 2012. 1 Jan 2013, <<http://gigaom.com/2012/07/20/how-education-startup-coursera-may-profit-from-free-courses/>>

[4]. Lewin, T. Universities Reshaping Education on the Web, 17 Jul 2012, 1 Jan 2013, <http://www.nytimes.com/2012/07/17/education/consortium-of-colleges-takes-online-education-to-new-level.html?pagewanted=2&_r=0>

[5]. Дракър, П. (2006). Мениджмънт в следващото общество. София: "Класика и Стил ООД", с.18